

Kär i Sätra

Av Stefan Andhé

Jag trodde inte mina ögon. Jag tänkte: Detta är för underbart för att vara sant. Så jag slöt dem, hastigt men hårt. Jag öppnade dem igen. Jag såg, jag stirrade, jag var bedårad. Det rörde sig om ett fall av kärlek vid första ögonkastet.

Sätra Brunn, som låg framför mig, var just i färd med att prova en vårhatt med ljusgrönt flor. Och floret bestod av den tidiga, spåda grönskan, ett lövverk som ännu var som en aning blott. Under en blekblå himmel, en dag med lätt andhämtning, kom jag till Sätra, kurorten mellan Västerås och Sala. Jag var inbjuden dit för att uti Salongen läsa en smula ur mina egna böcker, prata lite grann, underhålla brunnsgästerna en aning. Vilken tur att jag tackat ja. Sätra föreföll mig genast som drömmen om 1700-talet. Det första som möter en är det okynniga brunns huset från 1741.

Jag hade vid min sida en ganska rafflande blondin men ändå med tycke av rokokoherdinna. Hon heter Gunilla, hon är brunnsvärdinna. Hon räckte mig ett glas källvatten. Jag tyckte det smakade urgott. Järn, mest. Efteråt kände jag mig påtagligt pigg, redo att ge järnet.

En annan herre anlände för snart trehundra år sedan till Sätra och blev förälskad, han också. Han smakade på källans vatten, han blev viss om dess helbräddagörande kraft. Det var

han som satte igång det hela. Hans namn var Samuel Skragge, provincialmedicus i Västmanland. På Sättra vördar man doktor Skragge, det är som att hans ande finns kvar där.

– Nu ska jag visa dig runt, sa Gunilla.

– Tack, sa jag.

Vi gick på knastrande gångar av grus.

– Här har vi Nybygget, sa Gunilla och pekade.

Jag fruktade att jag skulle få syn på en betongblaffa när hon sa så där, men strax förklarade hon med hälften av ett skratt:

– Nybygget uppfördes 1795.

Hör! Brunnsorkestern!

– Där, sa Gunilla, ligger Hertigens paviljong. I den brukade Gustaf III:s bror, hertig Fredrik Adolf, bo med sin älskarinna Sophie Hagman.

Själv skulle jag övernatta i ett hus intill, Bergabo, utan älskarinna. Bergabo ligger på en höjd, och rummet jag gavs att sova i var ett tornrum som fick en att tänka på Tjechov. I fönstret däruppe stod jag och såg ut över parkers blänk, över röda stugor och drömmande bersåer. Men Lasarettet är skimrande pärlgrått.

Och Sättra är en pärla till miljö. »En kurort i tiden«, är dess slogan. Tänk, jag tycker att poängen är att den inte är i tiden alls, jag kan inte finna att den är så särskilt märkvärdig, den här tiden vi lever i. Antagligen menar man att det är behandlingsmetoderna som är i tiden, toppmodernerna. Det är bra. Men på Sättra känner man sig vara i en annan tid, en flydd. Eller snarare: Bortom tiden. I stillheten, i skönheten, erfär man ett plötsligt besynnerligt lugn. Och människorna man möter ler mot en, även om de har ont.

Många av gästerna har ont, det är därför de är där. Värk, vare sig den sitter i kroppen eller i själen, är svår att uthärda. Men jag undrar om den inte är lättare att bära om man vistas på en plats där det är mycket, mycket vackert.

Och hur man än mått förut är jag övertygad om att man blir bättre efter en tid på Sättra Brunn. Det vete sjutton om man inte rentav blir en bättre människa.

Ur: *Nytt från Sättra Brunn* 1993:I.